

Trakya Üniversitesi Örneğinde Almanca Öğretmen Adaylarının Beceri Eğitiminde Dijital Medya Kullanımına İlişkin Bakış Açılarının İncelenmesi

Çağlayan KARAOĞLU BİRCAN¹

Coşkun DOĞAN²

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Bölümü, caglayankaraoglu@trakya.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4010-9134>

² Öğr. Gör. Dr. Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Bölümü, coskundogan2002@yahoo.de / ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6072-2721>

Özet: Geleneksel dil öğretiminde, öğretim şekli öğretmenler ve öğrenciler arasında uzun yıllar boyunca daha çok yüz yüze gerçekleşmiştir. Bu öğretim biçimi, 1980'li yıllarda her alanda yaygınlaşan medya kullanımı ile birlikte değişmiştir. Yazılım sistemlerinin ortaya çıkması zamanla öğrenme kavramlarının bir parçası haline gelmiştir. Yazılım sistemlerinin daha da geliştirilerek eğitim sürecinde kullanılması bilgisayar destekli öğrenmenin yolunu açmıştır. Bu sistem ilk başlarda, uzaktan öğrenme derslerinde e- öğrenme şeklinde gerçekleşmiştir. Ancak e-öğrenme yüz yüze öğretimin yerini tamamen alamamıştır. Eğitimde öğretmen ihtiyacı, e-öğrenme ve yüz yüze öğrenmenin bir melezi olan harmanlanmış öğrenme sistemini zorunlu hale getirmiştir. Bu açıdan bakıldığında dijital medyanın öğretim kavramlarına dâhil edilmesi yeni bir konu olmasa da 'eğitimde dijitalleşme' tabiri yeni yaygınlaşmaktadır. Yabancı dil öğretiminde dijitalleşme yolunda büyük bir gelişme adımı, dünyanın hemen her yerinde yüz yüze eğitime uzun süre ara verildiği 2020 baharında, Kovid-19 salgını bağlamında oluşturulan derslerle başladı. Bu nedenle, alanda ortaya çıkan yeni gereksinimleri karşılamak ve buna bağlı yeni öğretim kavramlarının hızla tasarlanması zorunlu hale gelmiştir. Yabancı dil öğretiminde dijitalleşme ile ilgili kullanılan yeni fikir ve kavramların birçoğu günümüzde diğer birçok disiplinde de tartışılmakta ve daha da geliştirilmektedir.

Bu bilgilerin ışığında yapılan bu çalışmanın amacı, Almanca öğretmen adaylarının dijital medyayı Almanca beceri eğitiminde etkili kullanıma yönelik görüşlerini, Odak grup görüşme yöntemi yoluyla irdelemektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin pandemi sırasında uzaktan eğitim ve dijital öğretime ilişkin deneyimleri göz önüne alındığında, onların bakış açıları, dijital öğretim ve öğrenim konusuna ışık tutabilir. Almanca öğretmeni adaylarının beceri eğitimi sırasında dil öğretiminde dijital medya kullanımına ilişkin bakış açıları bu nitel araştırmanın temel amacını oluşturmaktadır. Veri toplama, odak grup tartışması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Sonuçta Almanca öğretmeni adaylarının görüşleri ve yanıtları içerik analizi yoluyla değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Becerileri, Dijital Medya, Dijital Öğretme Ve Öğrenme, Öğrenci Bakış Açısı, Almanca Öğrenirken Medya Kullanımı.

Examination of the perspectives of German teacher candidates on the use of digital Media in skills training sing the example of Trakya University

Abstract : In traditional language teaching, teaching has been mostly face-to-face between teachers and students for many years. This form of teaching changed with the widespread use of media in every field in the 1980s. The emergence of software systems has become a part of learning concepts over time. The further development of software systems and their use in the education process has paved the way for computer-assisted learning. This system was initially implemented in the form of e-learning in distance learning courses. However, e-learning has not completely replaced face-to-face teaching. The need for teachers in education has made the blended learning system, which is a hybrid of e-learning and face-to-face learning, mandatory. From this perspective, although the inclusion of digital media in teaching concepts is not a new issue, the term 'digitalization in education' is newly becoming widespread. A major development step towards digitalization in foreign language teaching began with courses created in the context of the Covid-19 epidemic in the spring of 2020, when face-to-face education was suspended for a long time in almost all parts of the world. For this reason, it has become necessary to meet the new needs emerging in the field and to quickly design new teaching concepts accordingly. Many of the new ideas and concepts used regarding digitalization in foreign language teaching are now being discussed and further developed in many other disciplines.

The purpose of this study, conducted in the light of this information, is to examine the opinions of German teacher candidates regarding the effective use of digital media in German skills education through the focus group interview method. Considering the students' experiences with distance education and digital teaching during the pandemic, their perspectives can shed light on the issue of digital teaching and learning. The main purpose of this qualitative research is the perspectives of prospective German teachers on the use of digital media in language teaching during skills training. Data collection was carried out in the form of focus group discussion. Ultimately, the opinions and responses of German teacher candidates will be evaluated through content analysis.

Keywords: training skills, digital media, digital teaching and learning, student perspective, Use of media when learning German.

1. GİRİŞ

Geleneksel dil öğretiminde, öğretmenler ve öğrenciler çeşitli öğretim biçimleriyle uzun yıllardır karşılaşmaktadır. Yüz yıllardır dünyada süregelen en yaygın öğretim biçimleri yüz yüze gerçekleşmekteydi. Ancak bu öğretim biçimleri teknolojik gelişmelere paralel olarak zamanla gelişen ve öğrenme kavramlarının bir parçası haline gelen, *yazarlık sistemlerinin (Autorensysteme)* gelişmesiyle değişmeye başladı. Bu bağlamda eğitimde medya araçlarının yaygın kullanımı 1980'lere dayanmaktadır. Söz edilen yazarlık sistemleri öğrenme platformlarında *e-öğrenme/e-öğretim* olarak da bilinir, aynı zamanda uzaktan eğitim kurslarında *tele-öğretme/öğrenme* olarak da anılan bu gelişmeler *bilgisayar destekli öğrenme ve öğretmenin* yolunu açmıştır.¹ Ancak bu hızlı değişim sürecine rağmen e-öğrenme yüz yüze eğitimin yerini hiçbir zaman tamamen alamamıştır. Öğretmenlere duyulan sürekli ihtiyaç e-öğrenme ve yüz yüze öğrenmenin karma bir biçimini olan *harmanlanmış öğrenmenin* (Blended-Learning) gelişmesine yol açmıştır. Rogers (2001), geleneksel yüz yüze eğitim ile çevrimiçi öğrenme arasında bir uzlaşmaya duyulan ihtiyacın, insanları hibrit veya harmanlanmış öğrenme olarak adlandırılan yeni bir öğretme ve öğrenme yaklaşımına yönlendirdiğini ifade ederek, uzun süre kullanımda olacak bu yeni karma eğitim öğrenme biçimine gönderme yapmıştır. "The need for a compromise between the conventional face to face sessions and online learning leads us towards a new approach to teaching and leaning, the so called hybrid or blended learning." (Rogers, 2001).

Yani, dijital medyanın öğretim kavramlarına dahil etme uğraşları, güncel bir konu değildir, ancak *'eğitimde dijitalleşme'* terimi henüz yaygınlaşmanın ilk aşamalarında. Çağımızın teknolojik bir devrimi olan dijitalleşme, yaşamın her alanını etkilediği gibi eğitim alanını da etkilemektedir. Çok hızlı gelişen iletişim teknolojileri eğitim alanında güncel dijital araçların kullanılmasını kaçınılmaz hale getirmiştir. Dijitalleşme ile gerçekleştirilen eğitim süreci, geleceği şekillendirecek ve insanlığın yazgısını değiştirecek hayati bir önem taşımaktadır (Parlak, 2017:1744). Dijital eğitim, günümüz modern eğitim kurumlarında donanım, yazılım vb. araç ve kaynaklar olarak mutlak yerini almıştır. Dünyada çoğu gelişmiş ülke, kendi eğitim kurumlarında dijital eğitimi, bir kamu politikası olarak belirlemiştir. Bu bağlamda bireylerin temel yaşamlarına

doğrudan etki edecek dijital-eğitim yaşamın bir parçası haline gelmiş ve dijital öğrenme kültürü yaygınlaşmıştır. 2020 baharında, neredeyse tüm dünyada yüz yüze öğretime uzun bir süre ara verildiğinde, eğitimin dijitalleştirilmesine yönelik büyük bir gelişme adımı, *Covid 19* salgını sürecinde atılmıştır. Yine 2023 yılı bahar dönemi başlangıcında, ülkemizde yaşanan Kahramanmaraş merkezli iki büyük deprem nedeniyle yükseköğretim kurumlarında yüz yüze eğitime ara verilerek dijital ve kısmen hibrit eğitime geçilmiştir². Bu ve benzeri nedenler ile eğitimde dijitalleşme bağlamında yeni gereksinimleri karşılamak için dünyada olduğu gibi ülkemizde de dijital (uzaktan/çevrimiçi/hibrit/harmanlanmış/karma) eğitim ve öğretim biçimlerinin hızla tasarlanması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bunun yanı sıra gelişen dijitalleşme (iletişim teknolojileri) küreselleşmeyi de hızlandırmıştır. Büyüyen küreselleşme ise farklı toplum kültürlerinin ve dillerinin birbirlerine maruz kalma durumlarını geliştirmekte ve beraberinde de hızlı dil öğrenme gereksinimlerini arttırmaktadır. Buradan yola çıkılarak dijitalleşme ekseninde birçok ülkenin eğitim sisteminde etkin ve hızlı yabancı dil öğretimi tartışılır hale gelmiştir. Tartışmalar ışığında çeşitli eğitim sistemlerine entegre edilen dijitalleşmenin, doğal olarak yabancı dil eğitimine de yansması kaçınılmaz olmuştur. Özellikle dil becerilerini geliştirmek için dijital medya kullanımı, yabancı dil öğretimini daha kalıcı ve etkin hale getirdiği araştırmalara konu olmakta ve yabancı dil uzmanlarınca düşünülmektedir. Bu anlamda yeni dijital dünyanın yarınki dil uzmanları olacak olan yabancı dil öğretmen adaylarının, yabancı dil öğretiminde dijital medya kullanımı konusundaki düşüncelerinin alınması, yabancı dil eğitiminde dijitalleşme bağlamında mutlak önem arz etmektedir.

Bu düşünceden hareketle; çok yakın bir süreçte Almanca öğretmeni olarak görev alacak *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği* bölümünde okuyan Almanca öğretmen adaylarının dijital medyanın dil eğitiminde kullanımına yönelik bakış açılarının incelenmesi çalışmaya konu olmuştur. Adaylarının lisans programları boyunca birçok ilgili seminerlerin yanı sıra özellikle "*Almanca Dil Becerileri Eğitimi 1 ve 2*" seminerlerinde edindikleri eğitim ile dijital medya ortam araçlarının beceri eğitimine entegrasyonu kapsamındaki görüşleri, dil öğretiminde dijital medya kullanımı

¹ Kenza Fanit, Erstellen von Lückentexten mit dem Autorensystem "multiLernProfi" in: <https://eduki.com/de/post/157>

² <https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2023/yok-baskani-ozvar-2022-2023-egitim-ogretim-bahar-donemi-ne-iliskin-alinan-yeni-kararlari-acikladi.aspx>

tartışmalarına yarar sağlayabileceği düşünülmektedir.

2. ÖNEM

Dijital çağın iletişim olanakları, eğitimde dijital fırsatların uygulanmasını önemli hale getirmektedir. Bugünün dünyasında eğitimde dijitalleşme nedeniyle çok büyük değişimler yaşanmaktadır. Bu açıdan dijital ortamda verilen eğitimin sunduğu fırsatlardan Almanca dil öğretiminde nasıl faydalanılabileceği konusu ve bu bağlamda öğretmen adaylarının dijital öğrenme ve öğretmeye yönelik görüşlerinin ortaya konması çalışmanın önemini oluşturmaktadır. Özellikle söz konusu öğrencilerin küresel salgın (Corona-Salgını/Pandemi Dönemi) ve 2023 Bahar döneminde uygulanan uzaktan eğitim sürecinde dijital eğitimi kendilerinin de deneyimlemiş oldukları gerçeği göz önüne alındığında, dijital eğitim ve öğretimi geliştirme konusunda faydalı fikirler sunabilecekleri düşüncesi çalışmanın önemini vurgulamaktadır.

3. AMAÇ

Bu çalışmanın amacı, Almanca öğretmen adaylarının, özellikle Almanca dil becerileri eğitiminde dijital medyanın kullanılmasına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır.

4. PROBLEM

Almanca Öğretmen adaylarının dijital medya ortam araçlarını gerek kendi eğitimleri sürecinde gerekse dil öğretimi uygulamalarında ne kadar tanıdıkları ve ne kadar etkili bir şekilde kullandıkları ise çalışmanın amacı kapsamında araştırmanın problemi olarak incelenmiştir.

5. YÖNTEM

Bu çalışmada veriler *Odak Gurup Görüşmesi Yöntemi* ile toplanmıştır. İçerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Nitel bir araştırma yöntemi olan Odak Grup Görüşme Yöntemi Onwuegbuzie ve diğerlerine (2009: 2) göre, genellikle sosyal bilimler ve nitel araştırmacılar tarafından aynı anda birden çok katılımcıdan eşzamanlı olarak bilgi almak için kullanılan güvenilir bir yöntemdir. Şahin, Suher ve Bir'e göre odak grup görüşmesi, niteliksel araştırmalarda en çok kullanan veri toplama tekniklerinden biridir. Odak grup (focus group) genellikle bazı ortak özelliklere sahip 4-12 katılımcıyla ve bir moderatör ile gerçekleştirilen,

katılımcıların gerçek düşüncelerini saklama gereği duymayacağı çok sesli bir ortam yaratılarak veri toplamayı amaçlayan bir tekniktir (bkz. Şahin v.d.,2009). Çevrimiçi odak grubu, grup tartışmasının özel bir biçimidir. Temel olarak, klasik grup tartışmalarıyla öncelikle aynı kuralları izler. Yankı Ergül 2020 yılında, 4. Yeni Zamanlar ve Halkla İlişkiler Sempozyumu kapsamında sunduğu bir çalışmada, "*Dijitalleşmeyle birlikte, araştırmalarda elektronik posta anketleri, çevrim içi derinlemesine görüşmeler, çevrim içi odak gruplar, çevrim içi deneyler, netnografi gibi veri toplama teknikleri dünya genelinde; özellikle iletişim, eğitim, halkla ilişkiler, pazarlama, akademik ve benzeri alanlarda dünya genelinde sıkça kullanılmaya başlanmıştır.*"³ Türkiye'de yapılan araştırmalara bakıldığında ise çevrim içi tekniklerin çok az kullanıldığı görülmektedir. Öyle ki dünya genelinde 728 yüksek lisans ve doktora tezinde online odak grup görüşme tekniği kullanıldığı görülmektedir; ancak Türkiye'de sadece bir tane bulunmaktadır (bkz. Yankı, 2020). Bu bağlamda bu çalışmada dünyada yaygın kullanılan Çevrimiçi Odak Grup Görüşme Tekniğinin birçok bilimsel alanda olduğu gibi eğitim bilimlerinde de ülkemizde yaygınlaşması açısından tercih edilmiştir.

6. EVREN/ ÖRNEKLEM

Verilerin elde edildiği katılımcı grup, Trakya Üniversitesi Eğitim fakültesi Alman Dili Eğitimi 4. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu evreni temsil edecek gönüllü olarak katılım gösteren 9 öğrenci örneklem olarak seçilmiştir. Tüm evrene sözlü ve dijital olarak *Microsoft-Teams Ders Platformu* ve *WhatsApp* grupları üzerinden davet ulaştırılmıştır. Evren ile görüşmelere ait görseller uygulama bölümünde yer almaktadır.

7. SINIRLILIKLAR

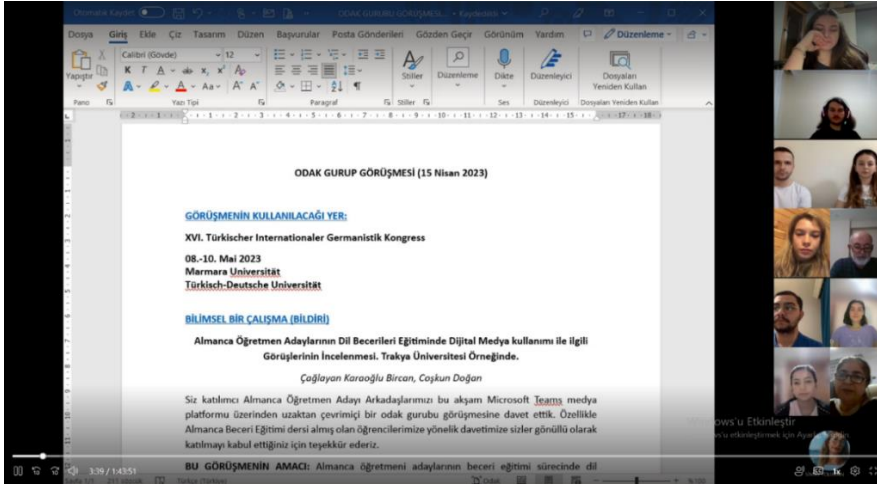
Bu çalışmada, katılımcı olan öğretmen adaylarının birbirini tanıyıp tanımadıklarına, konu ile yeterli bilgi donanımına sahip olmalarına ve daha önce benzeri bir konu ile alakalı herhangi bir odak grup görüşmesine katılmış olmamalarına dikkat edilmiştir. Bu sınırlılıklar, öğretmen adaylarının (katılımcıların) konu ile ilgili doğal ve gerçek düşüncelerini çekinmeden (yabancılar karşısında tutulma vb. durumlar olmadan) dile getirmeleri açısından önem arz etmektedir. *2023 Yılıın Afet Sonrası Eğitim Modelleri Uygulamaları* kapsamında,

³<https://www.aproxima.de/forschungsmethoden/qualitative-methoden/gruppensprechungen-und-online-fokusgruppen>

Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Lisans Programında 2023 Bahar dönemi eğitim öğretiminin çevirim içi uygulanması ile araştırma konusunun dijital eğitimle ilgili olması bağlamlarında araştırmadaki veri toplama yöntemi olarak seçilen odak görüşmesi biçiminin araştırmacılarca çevirim içi olarak yapılması uygun görülmüştür. Odak görüşmesi yönteminde veri toplama amacı ile yapılan görüşmelerin yüz yüze ya da uzaktan çevirim içi olarak yapılması yaygındır.

8. UYGULAMA

Görüntü 1: Trakya Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Bölümü Öğretmen adayları Çevrimiçi Odak Gurup Görüşmesi İsinma Bölümü

Görüntü 2: Trakya Üniversitesi Almanca Öğretmenliği Bölümü Öğretmen adayları Çevrimiçi Odak Gurup Görüşmesi Geçiş Bölümü

VERİ TOPLAMA ARACI

Veriler *Microsoft-Teams Uygulaması* video kaydı ve yardımcı moderatörün not alma yöntemleri ile toplandı. Görüşmede katılımcılara araştırmacılar tarafından hazırlanan (bkz. Tablo 1,2) sorular soruldu. Odak Gurup Görüşmesi yöntemiyle yürütülen bu çalışmada görüşme sürecinde Cem Gülcan'ın "*Nitel Bir Veri Toplama Aracı: Odak (focus) Grup Tekniğinin Uygulanışı ve Geçerliliği Üzerine bir Çalışma*" adlı çalışmasından yararlanılmıştır

Çevirim içi Odak Grup Görüşme yöntemi ile veri toplama süresi yaklaşık 2 saat sürdü. Odak Görüşmesi Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Programına devam eden son sınıf öğrencilerinden gönüllü 9 katılımcı ile *Microsoft-Teams Öğrenme Platformu* üzerinden 2023 Bahar Eğitim Öğretim Döneminde 10 Mayıs 2023 tarihinde gerçekleşti. Çevrimiçi olarak gerçekleşen *Odak Grup Görüşmesinde* moderatör ve yardımcı moderatör olarak araştırmacılar yer aldılar.

(Gülcan, Cem 2021). Görüşme toplam 8 aşamadan oluştu. Aşamalar araştırma amacı/problemi bağlamında sorulardan ve sorulma amaçlarından oluştu. İlk ve ikinci aşamada katılımcılar, görüşmeye hazırlık veya ısınma sürecinde kendilerini tanıttılar. 3. aşamada, moderatörün yarattığı samimi bir atmosfer içerisinde katılımcılara odak görüşmeye hazırlık soruları yöneltildi. 4. Bölüm araştırma için gerekli asıl yanıtlara ulaşmak üzere geçiş ve anahtar soruların yer aldığı ve konu ile ilgili derinliği olan sorulardan ve bunlara dayalı olarak tartışma sorularından oluştu. 5. aşamada moderatörün

yönlendirmesi ile, araştırmacının amaç ve problemine doğrudan etki etmeyen ancak araştırmayı destekleyen iki araştırma sorusu yöneltildi. 6. Bölümde kapanış sorusu olarak katılımcılara tek bir soru (slogan sorusu) yöneltildi ve son olarak 7. Bölümde katılımcıların eklemek istedikleri bir şey olup olmadığı sorusuyla veri toplama işlemi sonlandırıldı. Katılımcılara 8. Bölümde kapanış bağlamında teşekkür edilerek görüşme sonlandırıldı.

Katılımcıların cevapları ve açıklamaları (çıkan bulgular) görüşme sonrası içerik analizi yöntemiyle araştırmacılar tarafından aşamalar ve soru bölümlerine göre gruplandırılarak analiz edildi. Analiz sonucu oluşan yorumlamalar tartışmalar ve sonuçlar bölümünde özetlenerek derlendi. Son olarak öneriler bölümünde araştırmacının amacı ve problemi ekseninde önemli önermelerde bulunuldu.

Tablo 1: ÇEVİRİMİÇİ ODAK GRUP GÖRÜŞME VERİ TOPLAMA SORULARI ve AMAÇLARI (1)

GÖRÜŞME AŞAMALARI Ve SORU KATEGORİLERİ	SORULAR (*DMO: Dijital Medya Ortamı/-ları/-na/-nı)	AMAÇ
I. GİRİŞ /ISINMA BÖLÜMÜ	1. Selamlaşma 2. Araştırma ile ilgili bilgilendirme (Amaç, Kullanım Yeri, Yöntem, Kurallar, Süreç)	Katılımcıların ne amaçla bir araya geldiklerini ve sürecin işleyişi ile ilgili bilgilenmeleri
II. DEMOGRAFİK BİLGİLER	1. Adı/ Soyadı/Yaşı 2. Eğitim Durumu/ Eğitim Deneyimleri 3. Bildiği Diller ve Seviyeleri	Katılımcıların birbirini tanınması ve birbirine ısınması, görüşmeye motive olmaları
III. GEÇİŞ SORULARI	1. Çağımızda dijital dönüşüm hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce kaçınılmaz mıdır? 2. Kişisel olarak DMO en çok hangi durumlarda kullanırsınız? 3. DMO kullanımına yaşamınızda ortalama ne kadar yer verirsiniz? 4. DMO sizce bireyin sosyalleşmesinde katkısı nedir? Engel teşkil eder mi?	Katılımcıların DMO ile ilgili önbilgilerini ve deneyimlerinin paylaşılması
IV. ANAHTAR SORULAR	1. Yabancı dil (becerileri) eğitiminde kullanılan hangi DMO ya da uygulamalarını tanıyor sunuz? 2. Almanca Dil Eğitiminiz süresinde DMO uygulamalarını ne şekilde deneyimlediniz ve deneyimlemektesiniz? 3. Öğretmenlik Uygulama Dersiniz bağlamında, DMO ile ilgili gözlemlerinizi ve deneyimlerinizin nelerdir? TARTIŞMA GÜDÜMLÜ SORULAR. 4. Almanca Öğretmen Adayları olarak yabancı dil (becerileri) eğitiminde DMO sizce gerekli mi? 5. DMO geleneksel dil eğitimin yerini tamamen almalı mıdır? Neden? 6. Öğreticiler/Eğitmciler sizce dijital teknolojiyle, DMO geçiş ortamlarını başarıyla yönetebiliyorlar mı?	Araştırma konusuna hizmet edecek • derin soruları yanıtlamak, • aralarında deneyimlerini paylaşarak düşüncelerini tartışmak, • birbirlerini ikna etmeye yada etkilemeye çalışarak görüşlerine sahip çıkmak ve netleştirmek.

	<p>7. DMO dil becerileri eğitiminde olumsuz gördüğünüz yanları var mı? Neler? Neden?</p> <p>8. DMO dil becerileri eğitiminde olumlu gördüğünüz yanlar var mı? Neler? Neden?</p>	
--	---	--

Tablo 2: ÇEVİRİMİÇİ ODAK GRUP GÖRÜŞME VERİ TOPLAMA SORULARI ve AMAÇLARI (2)

GÖRÜŞME AŞAMALARI Ve SORU KATEGORİLERİ	SORULAR (*DMO: Dijital Medya Ortamı/-ları/-na/-nı)	AMAÇ
V. ARAŞTIRMA SORULARI	<p>1. DMO ve uygulamaları destekli Almanca (dil) Eğitimi için önermeleriniz neler olabilir?</p> <p>2. «Z-Kuşağı» diye adlandırılan günümüz genç kuşağı DMO uygulamaları kullanımında başarılı olabiliyorlar mı?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Araştırmanın tartışma bölümüne ayrıca katkı sunmak Daha sonraki araştırmalar için tavsiyeler olarak arşivlemek
VI. KAPANIŞ SORUSU	<p>1. DMO/ «Dijital Eğitim» ile ilgili vermek istediğiniz bir «Slogan» olsaydı bu ne olurdu?</p>	<p>Konunun özetlenerek kısa öz bir ifadeye döndürülerek örnek olarak görüşme sonrası için akılda kalıcılık sağlaması</p>
VII. SON/FİNAL SORUSU	<p>1. Görüşmemizin sonuna geldik, sizlerin eklemek istediğiniz bir nokta ve/veya iletmek istediğiniz bir değerlendirme var mı?</p> <p>2. Yardımcı Moderatörün eklemek istediği bir husus var mıdır?</p> <p>3. Yapılan araştırma görüşmesiyle ilgili düşünceleriniz nelerdir?</p>	<ul style="list-style-type: none"> Katılımcılardan geri dönüt almak Moderatör tarafından sorulmamış bir soruya dikkat çekmek Son anda önemli görülen bir noktayı dile getirmek ve katılımcılardan geri dönüt almak
VIII. KAPANIŞ	<p>Görüşmenin amacının ve sürecinin moderatör tarafına çok kısa özetlenmesi ve geri bildirim verilmesi. Samimiyetle katılım ve katkılar için teşekkür edilmesi. İyi dileklerle görüşmenin sonlanması.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Katılımcılara, Moderatöre teşekkür edilmesi; Çalışmanın verimli olmasını dilemek; Görüşmenin samimi bir havada sonlandırılması.

9. BULGULAR

Microsoft Teams Dijital Öğrenme Platformu üzerinde açılan 15.04.2023 tarihindeki toplantı odasında hazır bekleyen 9 Almanca Öğretmen Adayı bir moderatör ve moderatör yardımcısı /raportör ile yapılan çevirim içi odak gurup görüşme sonuçları aşağıda analiz edilerek derlenmiştir.

DEMOGRAFİK BİLGİLER VE ISINMA BÖLÜMÜ

I. ve II. Bölümde katılımcılar, kendilerini kısaca tanıttılar, katılımcılar genel olarak 23-26 yaş grubundan oluşmaktadır. Katılımcıların adları bu görüşme sonrası bulgularda ve veri analizinde çok anlamlı bir farkındalık oluşturmadığı için *katılımcılar/öğretmen adayları* ifadesi ve sayılarla gösterilecektir. Katılımcıların hepsi Almanca öğretmen adayı olduklarını ve Almanca öğretmenliği bölümü son sınıfında öğrenim gördüklerini, Türkçe (çok iyi) İngilizce (iyi) Almanca (5'i orta, ikisi iyi) bildiklerini ifade ettiler.

GEÇİŞ SORULARI BÖLÜMÜ

III. Bölümde katılımcıların hepsi, çağımızda dijital medya kullanımının kaçınılmaz olduğunu, kişisel olarak her bir katılımcı sosyalleşmede dijital medya olarak *WhatsApp, Instagram, Twitter, Youtube, Facebook* kullandıklarını, günde ortalama 3 veya 4 (bir kişi 7) saat sosyal medya için ayırdıklarını, dijital medya araçlarını yaşamlarının neredeyse her alanında kullandıklarını ifade ettiler. Ancak katılımcıların hepsi dijital medya araçlarının, bireyin sosyalitesini yakından olumsuz etkilediğini düşündüklerini de belirttiler.

ANAHTAR SORULAR BÖLÜMÜ

IV. (1-4 Sorular) bölümünde katılımcılar, dil eğitimi kapsamında tanıdıkları dijital medya isimleri olarak *Kahoot, Youtube, Deutsche Welle, Google-Padlet, Blick-Learning, Duo-Lingua, Go-Sprachlernen /Go-Deutsch, Tandem, Udemy, Discord, Verlag-Web Seiten (Hueber, Klett), Goethe-Institut, Chat at borkstreams, Canbay & Wolker – ÇAKI Türkisch Songtext Deutsch Übersetzung, Deutsch-Apps, ISL-Collective* gibi çok çeşitli dijital medya isimlerini dile getirdiler.

Ancak öğretmenlik uygulaması yaptıkları okullarında Almanca ders gözlemlerinde dijital medya ortamlarını sadece akıllı tahtada *Kahoot-Programı* ile *YouTube* üzerinden müzik dinleme olarak deneyimlediklerini, bu dijital programları da daha çok kendilerinin örnek ders sunumlarında kullandıklarını söylediler.

Katılımcıların çoğu, kendi Almanca beceri eğitimleri sürecinde ve verdikleri Almanca derslerinde ise *YouTube* medya platformunu motivasyon için; *Kahoot* programı ile *Word-Wall* programlarını

kelime hazinesi geliştirmede transfer ve pekiştireç olarak kullandıklarını; *Goethe Enstitüsü* sayfasındaki alıştırmaları ve *podcastleri* duyma-anlama becerisi için kullandıklarını; çeşitli *online sözlüklerden* ise sürekli yararlandıklarını ifade ettiler.

Sadece iki katılımcı yukarıdaki söylenen dijital medya ortam araçlarından farklı olarak *Google-Padlet, islcollective.com ve Cambly* adlı programları dil beceri eğitim amaçlı sıkça kullandıklarını; aynı iki katılımcı sıklıkla *Goethe Enstitüsü'nün* düzenlendiği çevrimiçi *Sprachkafee* Almanca kahve sohbetlerine ve ara sırada da sunulan eğitimlere katıldıklarını ifade ettiler.

ANAHTAR SORULARI TARTIŞMA GÜDÜMLÜ SORULAR BÖLÜMÜ.

IV. bölümde (4-8 Sorular) katılımcılar arasında farklı görüşler tartışıldı. Dil eğitiminin dijitalleşmesi yönünde 3 farklı görüş ortaya çıktı.

- Bir katılımcı geleneksel yüz yüze eğitimin daha verimli olduğunu, ancak çağın gelişiminin dijitalleşmenin eğitime entegre edilmesini mecbur kıldığını, aslında kendisinin bireysel olarak bu gelişmeleri çok onaylamadığını ifade etti.
- İkinci katılımcı, buna karşı çıkarak, tam aksine yaşamdaki her şeyde olduğu gibi sadece Almanca dil eğitiminde değil, tüm eğitimin tamamen dijitalleşmesi gerektiğini, geleneksel eğitimlerin tamamen terkedileceğini, hatta kaleme bile çok yakında hiçbir şekilde gereksinim hissedilmeyeceğini, kendisinin şimdiden neredeyse klavye ve tableti dışında çalışmalarında hiçbir şekilde geleneksel yazma biçimi veya araçları kullanmadığını ve yakında tüm dünyada bu geçişlerin yaşanacağını, bunun kaçınılmaz bir gerçek olduğunu inatla vurguladı.
- 7 katılımcı tarafından ortaklaşa bildirilen görüş ise, geleneksel dil eğitimin yüz yüze devam etmesi gerektiği, ancak mutlaka derslerin dijital medya ile desteklenmesi gerekliliği yönünde eğilimliydi.

Ayrıca katılımcıların hepsi eğitimcilerin derslerde dijital medya araçlarının kullanımı ve entegrasyonunda çok sorun yaşadıklarını ve dijital medya kullanımı ile iyi başa çıkamadıklarını gözlemlediklerini ifade ettiler.

Katılımcıların çoğu dijital medya araçlarının öğrenci- öğretmen ilişkilerini bazen doğrudan

olumsuz etkilediğini, örneğin yabancı dil için sözlük kullanmayı tamamen ortadan kaldırdığını ve uzaktan eğitim sürecinde eğitimde (*copy-paste*) her türlü kopyalamaya çok müsait ortam yarattığını ve sosyalleşmelerin önüne geçebildiği şeklinde görüş bildirdiler.

ARAŞTIRMA SORULARI BÖLÜMÜ

V. Bölümde katılımcıların hepsi, DMO ve uygulamaları destekli Almanca (dil) Eğitimi için önermeleriniz neler olabilir bağlamındaki soruya, dinleme-anlama, telaffuz çalışması, geriye dönük olarak yeniden izleme, pekiştirme, tekrarlama, öğrendiklerini transfer etme ve öğrenci motivasyonunu sağlayacak oyunlar benzeri aktivitelerinin Almanca Dil Becerileri Eğitiminde etkili olduklarını, bu bağlamda dijital medyanın dil eğitimi derslerinde mutlaka entegrasyonunu önerdiler.

Z-Kuşağı diye adlandırılan günümüz genç kuşağı DMO uygulamaları kullanımlarında başarılı olabiliyorlar mı sorusuna ise, katılımcılar, Z-Kuşağını dijital medya araçlarını kullanmada kesinlikle çok daha başarılı bulduklarını ve bu başarının öncelikle daha çok oyun oynama konusunda ortaya çıkmış gibi görünse bile, zamanla çok farklı alanlarda da kendini gösterdiğini ve eğitimleri sürecinde de hızla geliştirdiklerini gözlemleyebildiklerini ifade ettiler.

KAPANIŞ SORULARI BÖLÜMÜ

VI. Bölümün, *Dijital Eğitim* ile ilgili vermek istediğiniz bir Slogan olsaydı bu ne olurdu, sorusuna katılımcılar ilginç sloganlar ifade ettiler:

- O: Gerekmedikçe kullanmayın!
S: Doğru yerde doğru zamanda!
A: Dijitallik bir okyanustur kesinlikle kaybolmayın!
H: İhtiyaç duyduğumuzda hep yanımızda!
C: Dijitallik eğitim destekleyicisidir!
F: Kontrollü kullanın!
B: Etkili eğitim için dijital medyayı seçin!
U: Modern okul binaları tuğlalardan değil ekranlardan olsun!

SON BÖLÜM

VII. Bölümdeki eklemek istediğiniz bir şey var mı ve görüşmeyle ilgili düşünceleriniz nedir, sorularına ise tüm katılımcılar; dijital medya araçlarının tüm eğitim alanında olduğu gibi Almanca dil becerileri eğitiminde de kullanımının artması gerektiğini, bu nedenle artık eğitim fakülteleri ders

müfredatlarında, dijital medya eğitimine/ dijital medya kullanımı eğitimlerine daha çok yer verilmelidir anlamında yanıtlar verdiler ve böyle bir çalışmaya katıldıklarından duydukları memnuniyetlerini ifade ettiler.

KAPANIŞ BÖLÜMÜ

VIII. Bölümünde moderatörler katılımcılara bu araştırmaya katıldıkları için teşekkür ettiler ve katılımcılarda böyle bir görüşmeden keyif aldıklarını ve katılımlarından son derece memnun olduklarını ifade ettiler. Görüşme iyi dilekler ile sonlandırıldı.

10. TARTIŞMA/SONUÇ

Araştırmanın amacı doğrultusunda Almanca Öğretmen Adaylarının Almanca dil becerileri eğitiminde dijital medya kullanımı konusunda odak grup görüşmesi yöntemi ile alınan görüşlerine göre tüm katılımcıların çok çeşitli dijital medya araçlarını sosyal medya iletişimde sık ve yaygın kullandıkları anlaşılmıştır. Araştırmanın problemi olarak incelenen Almanca Öğretmen adaylarının dijital medya ortam araçlarını gerek kendi eğitimleri sürecinde gerekse dil öğretimi uygulamalarında ne kadar tanıdıkları ve ne kadar etkili bir şekilde kullandıkları konusunda ise Almanca Öğretmen Adayları olarak Almanca Dil Becerileri Eğitiminde DMO ve araçlarını (genel olarak bilinen birkaç dijital medya araçları dışında) yaygın ve etkin olarak kullanmadıkları tespit edilmiştir. Bu durumda araştırmanın amacına göre çıkan sonuçla problemi arasında bir zıtlık olduğu ve tartışılması gerektiği söylenebilir.

Katılımcılar genel eğilim olarak eğitimde dijitalleşmeye inandıklarını savunmakla birlikte -ki katılımcıların görüşme esnasında DMO araçları için oluşturdukları tüm Sloganlar da dijital medya kullanımını şiddetle olumlamaktadır- katılımcılar bu konuda eksik oldukları ve ciddi olarak kendilerini geliştirmeleri gerektiğini fark etmiş görünmemektedirler. Katılımcıların DMO araçlarını eğitim sürecinde kullanımını geliştirici bilinçli adımlar attıkları (iki katılımcı dışında) çıkarımı yapılamamıştır. Odak gurup görüşmesi neticesinde bir genelleme yapılması çok doğru olmamakla beraber Trakya Üniversitesi Almanca Bölümü örneğinde öğretmen adaylarının dijital medyanın Almanca Dil Becerileri Eğitiminde etkin kullanılma konusunda yeterli bilince sahip oldukları söylenemez. Diğer yandan katılımcılar, deneyimlerine göre kendi eğitimcilerinin dijital medya kullanımı konusunda kendilerine kıyasla yeterince gelişmiş olmadıklarını düşünmektedirler. Ancak kendilerinin de bu anlamda sosyal yaşamları dışında DMO araçlarını eğitim sürecine etkili bir

şekilde entegre etmede çok başarılı oldukları görüşme esnasında yeterince ikna edici olmamıştır.

Odak Görüşmesi sonucuna göre, DMO araçları sosyal medya kapsamında daha çok tercih edilmektedir, ancak Almanca Beceri Eğitiminde öğrenci /öğretmen adaylarının olduğu kadar, eğitimcilerin de eğitim-öğretim sürecinde dijital medya kullanımı konusuna eğilmeleri ve kendilerini geliştirmeleri gerekmektedir. *Dijitalleşme çağında* Öğretmen adayları ve görev yapan eğitimciler dijital medya kullanımı konusunda kendilerini sürekli güncellemeli, bireysel olduğu kadar kurumsal olarak öğrenmeleri (hizmet içi eğitimler, çalıştaylar, seminer, konferanslar, müfredatlarda revizyonlarla vb.) mutlaka hızlı bir şekilde teşvik edilmelidir.

11. ÖNERİLER

Çevrimiçi odak görüşmesi sonucunda Almanca Öğretmen Adaylarının dil eğitiminde dijital medya kullanımı bağlamında öne çıkan öneriler aşağıda derlenmiştir:

- Eğitim-Öğretim müfredatlarına DMO ve araçları ve eğitime etkili entegrasyonu konusunda dersler eklenmelidir.
- Başka araştırmalarda da dil eğitiminde DMO araçları kullanımı konusunda öğrenci görüşlerine başvurulmalıdır.
- Eğitimde dijitalleşme konusunda araştırmalara, daha fazla öğrenci odak grup görüşmeleri ışık tutabilir.
- Ayrıca eğitimde dijitalleşme konusunda araştırmalara eğitici/öğretmen odak grup görüşmeleri de ışık tutabilir
- Öğretmen Adayları ve eğitimciler/ öğretmenler, dijital medya kullanımı konusunda kendilerini sürekli güncellemeli, aynı zamanda bu konuda kurumsal olarak da bireysel (özerk) öğrenmeleri teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Bryman, A. (2012). *Social Research Methods*, 4. Edition, Oxford University Press, New York.
- Ergül, Y. (2020). Halkla ilişkiler araştırmalarında çevrimiçi odak grup görüşme tekniği üzerine bir inceleme, 19-20 Kasım 2020 Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler Tanıtım Bölümü
- Gülcan, C. (2021). Nitel Bir Veri Toplama Aracı: Odak (focus) Grup Tekniğinin Uygulanışı ve Geçerliliği Üzerine bir Çalışma, *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 11(11), ss51-74.
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1528593>
- Gürbüz, S ve Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, 3. Baskı, ISBN: 978-975-02-3726-3, Seçkin Yayınları: Ankara
- Kenza, F. (2023). Erstellen von Lückentexten mit dem Autorensystem "multiLernProfi" in: <https://eduki.com/de/post/157>
- Onwuegbuzie, A.J., Dickinson, W.B., Leech, N.L. and Zoran, A.G. (2009). A Qualitative Framework for Collecting and Analyzing Data in Focus Group Research, *International Journal of Qualitative Methods*, 8(3), Sam Houston State University, Huntsville.
- Parlak, B. (2017). *Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar Ve Uygulamalar Üzerine Bir Analiz*, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.22, Kayfor15 Özel Sayısı, s.1741-1759
- Rogers, P. L., (2001) *Traditions to Transformations: The Forced Evolution of Higher Education*, in *Educational Technology Review*, 9(1)
- Şahin, Ş., Bir, A.A., Suher, H.K., (2009). *Odak Grup Yönetimi: Uygulamacılar Açısından Bir Değerlendirme*
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 5. Baskı, Seçkin Kitabevi: Ankara
- Yılmaz, K. & Oğuz, E. (2011). Nitel Bir Görüşme Yöntemi: Odak Grup Görüşmesi, *Kuramsal Eğitimbilim*, 4 (1), 95-107
<https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2023/yok-baskani-ozvar-2022-2023-egitim-ogretim-bahar-donemi-ne-iliskin-alinan-yeni-kararlari-acikladi.aspx>
<https://www.aproxima.de/forschungsmethoden/qualitative-methoden/gruppendifkussionen-und-online-fokusgruppen>